

XVIII Konferencja z cyklu Aktualia i Perspektywy Gospodarki Surowcami Mineralnymi Rytro k. Nowego Sącza, 5–7.11.2008

W dniach 5–7.11.2008 r. w Rytro k. Nowego Sącza odbyła się XVIII Konferencja z cyklu Aktualia i Perspektywy Gospodarki Surowcami Mineralnymi, zorganizowana przez Pracownię Polityki Surowcowej Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN w Krakowie, przy współdziałaniu Komitetu Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN. Tradycja organizowania konferencji z tego cyklu sięga 1990 r., a więc zbiega się z początkiem stopniowych, ale znaczących zmian w gospodarce surowcami mineralnymi, które od tego czasu zaszły w Polsce.

Podstawowym motywem XVIII konferencji (podobnie jak wszystkich poprzednich) było przedstawienie wielostronnych uwarunkowań funkcjonowania przemysłu surowcowego. Dotyczyło to zarówno aspektów ściśle geologicznych (poszukiwanie, dokumentowanie i określanie wartości złoża), jak i gospodarki surowcami mineralnymi (problemy efektywności wydobywania i przeróbki kopalni, optymalizacja procesów kierowania, relacje na krajowym i międzynarodowym rynku surowcowym). Uczestnicy spotkania mieli możliwość otwartej wymiany poglądów i doświadczeń oraz dyskusji. Podobnie jak w ubiegłych latach, na konferencję przyjechali przedstawiciele różnych środowisk związanych z gospodarką surowcami mineralnymi: przemysłu, uczelni, PAN oraz instytucji rządowych i samorządowych. Na obradach zgromadziło się 115 uczestników z Polski oraz dwoje gości z Czech i Ukrainy. Patronat na konferencję objęli wicepremier i minister gospodarki, Waldemar Pawlak oraz główny geolog kraju, wiceminister środowiska, dr Henryk Jacek Jezierski, który wziął udział w otwarciu i pierwszym dniu spotkania. Minister Jezierski przedstawił stan prac legislacyjnych oraz kierunki zmian w projekcie nowego prawa geologicznego i górnictwa, a także odniósł się do problemów polityki surowcowej Polski. Ponadto uczestniczył aktywnie w dyskusji związanej z najważniejszymi sprawami polskiej geologii. Komitetem Organizacyjnym XVIII Konferencji kierował dr inż. Krzysztof Galos. Materiały ze spotkania o objętości ok. 450 stron opublikowano jako zeszyt kwartalnika *Gospodarka Surowcami Mineralnymi*. Obrady miały miejsce w hotelu *Perla Południa* w Rytro. Łącznie odbyło się 8 sesji referatowych.

Tegoroczna edycja konferencji była poświęcona w szczególności uwarunkowaniom formalno-prawnym funkcjonowania przemysłu surowcowego, w szczególności pracom nad nowym prawem geologicznym i górnictwem, potrzebie określenia nowej polityki surowcowej, zarówno na poziomie krajowym, jak i Unii Europejskiej, postulatuwi komplementarnej oceny posiadanej bazy zasobowej oraz możliwości aktywnej jej ochrony dla zabezpieczenia potrzeb surowcowych kraju. Ponadto rozmawiano o propagowaniu pozytywnego wizerunku górnictwa jako branży przyczyniającej się często do podwyższenia, a nie obniżenia walorów krajobrazowych i przyrodniczych terenów objętych eksploatacją kopalni.

Po uroczystym otwarciu konferencji, wystąpieniu głównego geologa kraju oraz odczytaniu skierowanego do jej uczestników listu ministra gospodarki, odbyła się pierwsza sesja referatowa, poświęcona projektowi nowego prawa geologicznego i górnictwa oraz polityce surowco-

wej Polski i Unii Europejskiej. Sesję prowadził prof. Eugeniusz Mokrzycki; wygłoszono na niej cztery referaty:

- Krzysztof Szamałek (Uniwersytet Warszawski) — *Wprowadzane a pożądane zmiany w prawie geologicznym i górnictwie*;
- Krzysztof Galos, Tadeusz Smakowski (Instytut GSMiE PAN, Kraków; Państwowy Instytut Geologiczny) — *Nowa polityka surowcowa Unii Europejskiej w obszarze surowców nieenergetycznych*;
- Tadeusz Smakowski, Stanisław Speczik (Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa) — *Kierunki polityki surowcowej Polski*;
- Marek Nieć, Elżbieta Pietrzyk-Sokulska (Instytut GSMiE PAN, Kraków), Ryszard Gądek, Jadwiga Lisner-Skórska (Kieleckie Kopalnie Surowców Mineralnych) — *Górnictwo wspomagające ochronę środowiska i jego kształtowanie*.

Na kanwie przedstawionych referatów wywiązała się szeroka dyskusja plenarna z udziałem głównego geologa kraju, Henryka Jacka Jezierskiego, poświęcona głównie zapisom projektu nowego prawa geologicznego i górnictwa oraz polityce surowcowej Polski. Moderatorem dyskusji był dr inż. Krzysztof Galos.

Kolejne sesje konferencji przeznaczono na górnictwo węglowe i potencjał zasobowy węgla oraz metanu towarzyszący ich złożom. W sesjach tych, prowadzonych przez prof. Krzysztofa Szamałka i dr. Krzysztofa Galosa, wygłoszono łącznie siedem referatów:

- Zdzisław Kulczycki, Artur Sowa (Wyższy Urząd Górniczy, Katowice) — *Struktura i zagospodarowanie zasobów węgla kamiennego w Polsce*;
- Henryk Paszcza (Agencja Rozwoju Przemysłu, Oddział w Katowicach) — *Górnictwo węgla kamiennego w Polsce w aspekcie posiadanej bazy zasobowej oraz realizowanych działań inwestycyjnych*;
- Jacek Sobczyk (Instytut GSMiE PAN, Kraków) — *Gospodarka zasobami złóż węgla kamiennego jako funkcja uciążliwości warunków geologiczno-górnictwowych*;
- Janusz Jureczka (Państwowy Instytut Geologiczny, Oddział Górnośląski w Sosnowcu), Krzysztof Galos (Instytut GSMiE PAN, Kraków) — *Ochrona zasobów złóż węgla kamiennego kopalń likwidowanych w procesie restrukturyzacji — regulacje prawne a rzeczywistość*;
- Sławomir Kędzior (Uniwersytet Śląski, Sosnowiec) — *Potencjał zasobowy metanu pokładów węgla w Polsce w kontekście uwarunkowań geologicznych*;
- Mykoła Żykaliak (Donieckgeologija, Artiomowsk koło Doniecka, Ukraina) — *Problemy rozwoju przemysłu surowcowego Ukrainy po wejściu do Światowej Organizacji Handlu*;
- Przemysław Iwanek, Iwona Jelonek, Zbigniew Mirkowski (Uniwersytet Śląski, Sosnowiec) — *Wstępne badania popiołów z kotła fluidalnego w aspekcie ich zagospodarowania*.

Sesję poświęconą surowcom niemetalicznym prowadził Tadeusz Smakowski. Zaprezentowano w jej trakcie pięć referatów:

- Jarosław Kamyk (Instytut GSMiE PAN, Kraków) — *Rynek soli w Polsce — stan obecny i tendencje zmian*;

- Krzysztof Galos (Instytut GSMIE PAN, Kraków) — *Analiza dotychczasowych badań krajowej bazy zasobowej głównych kopalin ceramicznych ze wskazaniem niezbędnych zakresu dalszych prac;*
- Ewa Lewicka (Instytut GSMIE PAN, Kraków), Piotr Wyszomirski (AGH Kraków) — *Bentonity słowackie i ich wykorzystanie w polskim przemyśle;*
- Ryszard Sałaciński (Uniwersytet Warszawski), Lech Łazowski (Polgeol Warszawa) — *Geologiczno-złożowe przesłanki występowania bursztynu w Polsce i rozpoznanie geologicznych warunków jego koncentracji;*
- Krzysztof Czajka (Gospodarka Odpadami — Ochrona Środowiska — Zespół Ekspertów), Iwona Skowrońska-Przygodzka, Zbigniew Pik (Środowisko i Innowacje) — *Iły z Dobrowa pozyskiwane podczas eksploatacji składowiska odpadów zawierających azbest.*

Kolejna sesja referatowa dotyczyła surowców budowlanych. Prowadziła ją doc. Barbara Radwanek-Bąk; ogłoszono pięć referatów:

- Magdalena Smakowska-Filipek (Smakowski Consulting, Kraków), Tadeusz Smakowski (Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa) — *Rozwój konkurencyjnego rynku naturalnych kruszyw piaskowo-żwirowych w Polsce w latach 2000–2006;*
- Jan Łuczak, Piotr Michałowski, Roman Różniak (Dolnośląskie Surowce Skalne, Warszawa) — *Dolnośląskie Surowce Skalne — realizowana wizja;*
- Katarzyna Kobylec (Instytut GSMiE PAN, Kraków) — *Tendencje w gospodarowaniu piaskowcami budowlanymi w Polsce;*
- Ryszard Sałaciński, Katarzyna Delura (Uniwersytet Warszawski) — *Perspektywy wykorzystania serpentynitów z Nasławic jako surowca do produkcji kamieni okładzinowych;*
- Edyta Sermet (AGH Kraków) — *Geologiczne uwarunkowania eksploatacji złóż kopalin węglanowych.*

Wieczorem w miejscowej karczmie zorganizowano regionalną kolację z udziałem kapeli góralskiej, której sponsorem była spółka Dolnośląskie Surowce Skalne.

W ostatnim dniu konferencji odbyły się dwie sesje. Pierwszą z nich, poświęconą surowcom metalicznym, poprowadził prof. Marek Nieć. Zaprezentowano na niej pięć wystąpień:

- Cezary Bachowski, Jan Kudełko (KGHM Cuprum, Wrocław), Piotr Bednarski (Uniwersytet Warszawski) — *Jak hossa na rynku metali nieżelaznych wpływa na wielkość budżetu prac poszukiwawczych na świecie?;*
- Wojciech Kaczmarek, Robert Rożek (KGHM Polska Miedź SA, Lubin) — *Budowa geologiczna i zagospodarowanie złoża Głogów Głęboki — Przemysłowy;*
- Wojciech Retman (ZGH Bolesław, Olkusz), Jan Wierchowicz (Uniwersytet Warszawski) — *Spektralne profilowanie indukcyjne IP jako efektywna metoda geofizyczna w poszukiwaniach rud Zn-Pb typu gniazdowego w rejonie olkuskim;*
- Jarosław Badera (Uniwersytet Śląski, Sosnowiec) — *Opinie i postawy społeczności lokalnej wobec projektu górniczego na przykładzie Zawiercia;*
- Andrzej Jarosiński, Lucyna Madejska (Politechnika Krakowska) — *Kompleksowe wykorzystanie surowców powstałych w wyniku procesu pozyskiwania koncentratów cynku.*

Ostatnią sesję konferencji poświęcono różnym aspektom metodycznym gospodarowania surowcami mineralnymi. Prowadził ją dr Krzysztof Galos, a ogłoszono trzy referaty:

- Krystian Pera (Akademia Ekonomiczna, Katowice) — *Koncepcja VaR (Value at Risk) w pomiarze ryzyka surowcowego projektu inwestycyjnego;*
- Mariusz Krzak (AGH Kraków) — *Możliwości wykorzystania wektorowej zasady optymalności Bellmana w gospodarce złożem;*
- Alicja Byrska-Rapała (AGH Kraków) — *Geoetyka a społeczna odpowiedzialność sektora energetycznego.*

Udany merytorycznie i organizacyjnie przebieg XVIII Konferencji z cyklu *Aktualia i perspektywy gospodarki surowcami mineralnymi* potwierdził, że spotkania z tego cyklu cieszą się niesłabnącym zainteresowaniem reprezentantów krajowego przemysłu surowcowego, jak też związanych z geologią złóż i gospodarką surowcami mineralnymi środowisk akademickich, rządowych i samorządowych. Od lat gromadzi się na nich liczne grono fachowców, ogłoszone referaty wywołują ożywione dyskusje, a sporadycznie nawet spory. Konferencje pełnią doniosłą rolę w upowszechnianiu informacji o aktualnych problemach gospodarczego wykorzystania złóż, produkcji surowców mineralnych, zagospodarowania odpadów oraz próbach ich rozwiązania. Terminowo i starannie przygotowane wydawnictwo konferencyjne ułatwia przekaz i dyskusję.

Tematyka każdej konferencji jest nośna i obszerna, zarówno pod względem zakresu analizowanych grup surowców mineralnych (od energetycznych poprzez metaliczne, chemiczne, ceramiczne po budowlane), jak i poruszanych zagadnień – poza wymienionymi, także m.in. struktura i kierunki zagospodarowania zasobów kopalin, uwarunkowania geologiczne, techniczno-technologiczne, ekonomiczne i rynkowe rozwoju produkcji surowców, a także źródła zagraniczne surowców dla polskiej gospodarki.

Od lat uczestnikami konferencji są także przedstawiciele środowisk zagranicznych. Ich udział (jeszcze stosunkowo nieliczny) pozwala jednak na zapoznanie uczestników konferencji ze stanem prac legislacyjnych, przeobrażeń właścicielskich, zmianami systemu zarządzania oraz rolą przemysłu wydobywczego zwłaszcza w sąsiadujących krajach. Bez wątplenia spotkanie zrealizowane w Rytrze należy do udanych i cennych przedsięwzięć naukowych. Forum takie zapewnia stały, kompetentny przepływ informacji między nauką i praktyką oraz służy integracji środowisk naukowych i zawodowych. Wyrażam opinię, iż kolejne konferencje z tego cyklu spotkają się z równie szerokim odzewem i liczbą uczestników oraz będą forum prezentacji wartościowych referatów. Podkreślić należy wielką inspirującą, programową i organizacyjną rolę jaką odgrywa środowisko Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, a szczególnie znaczenie Tadeusza Smakowskiego oraz Krzysztofa Galosa. To dobre duchy konferencji i należą im się słowa podziękowania i uznania za trud przygotowania obrad.

Według wstępnych ustaleń kolejna, XIX Konferencja z cyklu *Aktualia i perspektywy gospodarki surowcami mineralnymi* odbędzie się w dniach 4–6 listopada 2008 r., ponownie w hotelu *Perła Południa* w Rytrze k. Nowego Sącza.

Krzysztof Szamałek